

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Cdo/29/2024                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 5121210907                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 20.02.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Mária Trubanová          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:5121210907.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: X. T., nar. M., bytom D., zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Michal Krnáč, s. r. o., so sídlom Vojtecha Tvrdého 793/21, Žilina, IČO: 52 791 777, proti žalovanému: EUNICA MEDIA, s. r. o., so sídlom Mariánske námestie 3/5, Žilina, IČO: 44 081 481, zastúpenému: JUDr. Anna Ščepková, advokátka, so sídlom Saratovská 2/A, Bratislava, o vypratanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25C/90/2021, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2023 sp. zn. 6Co/46/2023, takto

### rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 14. februára 2023 č. k. 25C/90/2021-203 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“ alebo „rozhodnutie okresného súdu“) prvou výrokovou vetou žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhá výroková veta).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že konal o žalobe žalobcu, ktorou sa domáhal (po pripustení zmeny žaloby), aby súd uložil žalovanému povinnosť odstrániť reklamný pútač z fasády domu súpisné č. XXXX, postavenom na KNC parcele č. XXXX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 380 m<sup>2</sup>, vedeného na LV č. XXXX, k. ú. U..

1.2. Okresný súd mal za preukázané, že reklamným pútačom (v zmysle nájomnej zmluvy) je prekryté prvé poschodie predmetnej nehnuteľnosti, pozostávajúcej z dvoch bytov na poschodí a nebytového priestoru na prízemí a spoločných častí a spoločných zariadení domu, príslušenstve a spoluvlastníckych podielov k pozemku v rozsahu uvedenom na liste vlastníctva; nebolo sporné, že reklamný pútač prekrýva priečelie prvého nadzemného podlažia zvonka (okná bytu č. 1 a bytu č. 2), ktoré byty sú vo vlastníctve dvoch spoluvlastníkov; pútač je umiestnený na priečelí domu (na poschodí zvonka), ktoré priečelie je charakterizované ako spoločné časti a spoločné zariadenia domu, s podielmi vlastníkov na

liste vlastníctva uvedenými.

1.3. Pokiaľ súd prvej inštancie žalobu zamietol, poukázal na existenciu dvoch Zmlúv o nájme časti nehnuteľnosti; jednej zo 4. novembra 2016 a druhej z 28. novembra 2016, s rozdielnou dobu trvania nájmu (do 29. novembra 2021, resp. 29. novembra 2022); zmluvu z 28. novembra 2016 nepovažoval za neplatnú. Žalobca tak mal vychádzať zo zmluvy o nájme časti nehnuteľnosti z 28. novembra 2016 a žalobu podať až po uplynutí lehoty v zmluve o dátume 29. novembra 2022 v zmysle § 767 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak žalobca podal žalobu dňa 27. decembra 2021, podal žalobu predčasne a nemohol byť v spore úspešný.

1.4. Pri rozhodovaní o trovách konania okresný súd aplikoval zásadu úspechu vo veci a nárok na náhradu trov konania priznal plne úspešnému žalovanému.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca, v ktorom navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.1. Pred rozhodnutím odvolacieho súdu žalobca zobral žalobu späť a žiadal konanie zastaviť. Späťvzatie žaloby odôvodnil tým, že po rozhodnutí okresného súdu následne zistil (6. mája 2023), že žalovaný odstránil konštrukciu reklamného zariadenia, ktorého odstránenie bolo predmetom konania; žalovaný tak urobil po uplynutí značného času po skončení nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným. Považoval z a zrejme, že zastavenie konania žalobca nezavinil; zavinenie za zastavenie konania videl na strane žalovaného.

2.2. Žalovaný so zastavením konania súhlasil, uplatnil nárok na náhradu trov konania z dôvodu, že žalovaný zastavenie konania nezapríčinil. V rámci svojej argumentácie k trovám konania uviedol, že užíva nehnuteľnosť na základe platnej nájomnej zmluvy z 28. novembra 2016; žalobca v zákonom stanovenej lehote návrh na vypratanie nehnuteľnosti nepodal. Iba skutočnosť, že odstránil z konštrukcie reklamného zariadenia reklamný banner, nie je na jeho ťarchu, je výlučne na jeho zvážení, kedy na konštrukciu reklamného zariadenia nový banner vyvesí. V zmysle nájomnej zmluvy je užívanie predmetu nájmu právom a nie povinnosťou žalovaného; navyše doposiaľ plní svoje povinnosti vyplývajúce z nájomnej zmluvy, najmä v tom, že uhrádza nájomné. Uzavrel, že nevykonal žiadne kroky, ktoré by mohli mať za následok zastavenie konania; bol to žalobca, ktorý bez zavinenia žalovaného a bez akéhokoľvek dôvodu zobral žalobu späť.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) konajúc o späťvzatí žaloby uznesením z 29. júna 2023 sp. zn. 6Co/46/2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) pripustil späťvzatie žaloby, rozsudok Okresného súdu Žilina zo 14. februára 2023 č. k. 25C/90/2021-203 zrušil a konanie zastavil (prvá výroková veta). Zároveň rozhodol, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhá výroková veta).

3.1. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o späťvzatí žaloby po rozhodnutí súdu prvej inštancie aplikoval § 370 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“); späťvzatie pripustil, rozsudok okresného súdu zrušil v súlade s dispozitívnym návrhom žalobcu, s ktorým žalovaný nesúhlas nevysočil.

3.2. Pri rozhodovaní o trovách (celého) konania odvolací súd aplikoval § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP. Mal za to, že žalobca vzal žalobu späť v dôsledku konania žalovaného, ktorý odstránil objekt, odstránenie ktorého predstavovalo predmet sporu, až v štádiu odvolacieho konania. V nadväznosti na uvedené odvolací súd uzavrel, že procesné zavinenie na zastavení konania nesie žalovaný; z uvedeného dôvodu nárok na náhradu trov konania patrí žalobcovi.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu, v rozsahu výroku o nároku na náhradu trov konania (druhý výrok), podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 420 písm. f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu v napadnutej časti zrušil a vec v zrušenom

rozsahu vrátil Krajskému súd v Žiline na ďalšie konanie.

4.1. Dovolateľ v podanom dovolaní poukázal na obsah žaloby a vyjadrení strán sporu v konaní pred súdom prvej inštancie, na obsah rozhodnutia okresného súdu, odvolania žalobcu, späťvzatia a vyjadrenia dovolateľa k späťvzatiu.

4.2. Prípustnosť dovolania (proti výroku o trovách konania) odôvodnil vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Tvrdil, že aktuálna judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) presadzuje záver, že všetky námietky porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v akomkoľvek štádiu konania pred všeobecnými súdmi sú uplatniteľné v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP; súčasťou práva na spravodlivý proces je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia; nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

4.3. Dovolateľ v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je v časti výroku o nároku na náhradu trov konania absolútne neodôvodnené; odvolací súd nezohľadnil rozpory v tvrdeniach žalobcu a žalovaného o tom, čo vlastne bolo odstránené (konštrukcia reklamného zariadenia, resp. reklamný banner); odvolací súd sa nevysporiadal s obsahom vyjadrenia žalovaného k späťvzatiu žaloby (tvrdenie, že žalovaný nehnuteľnosti užíva na základe platnej nájomnej zmluvy, ktorá sa obnovila ex lege podľa § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Záver odvolacieho súdu o procesnom zavinení žalovaného na zastavení konania považoval dovolateľ za svojvoľný, formalistický a arbitrárny; odvolací súd nezohľadnil obranu žalovaného voči žalobcovým tvrdeniam od začiatku konania, nezohľadnil zamietnutie žaloby okresným súdom ako predčasne podanej. Odvolací súd tiež nevyhodnotil okolnosti veci a nezohľadnil kritérium dôvodnosti žaloby, ktoré musí skúmať ako jeden z predpokladov pre priznanie náhrady trov konania v prípade späťvzatia žaloby. V rámci tejto argumentácie poukázal na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 629/2016, III. ÚS 678/2016 a IV. ÚS 480/2018.

4.4. Z citovaných rozhodnutí ústavného súdu (najmä IV. ÚS 480/2018) dovolateľ vyvodil, že ak za dôvodný je považovaný taký návrh, ktorý bol vzatý späť preto, že žalovaný žalobcu svojím konaním uspokojil bez ohľadu na to, či tvrdené právo žalobcovi skutočne svedčilo, takéto chápanie je podľa ústavného súdu do určitej miery v rozpore so skutočnosťou, že judikatúra súčasne vychádza z dvoch rôznych podmienok pre vyvodzovanie povinností žalovaného hradiť trovy konania vzniknuté žalobcom, a to a) späťvzatie žaloby pre správanie žalovaného a b) dôvodnosť žaloby. K uvedeným kritériám dovolateľ uviedol, že odvolací súd v napadnutom uznesení neodôvodnil, či k späťvzatiu žaloby došlo skutočne pre správanie žalovaného, a či podaná žaloba bola dôvodná.

4.5. Podľa názoru dovolateľa odvolací súd nijako neodôvodnil fakt, že žaloba bola podaná predčasne, na základe žalobcom uplatnených nesprávnych skutkových tvrdení a ako predčasná bola okresným súdom aj zamietnutá. Je absurdné, aby sa žalovaný, v konaní pred súdom prvej inštancie úspešný, rozhodol v odvolacom konaní dobrovoľne uspokojiť nárok žalobcu, s ktorým po celú dobu konania nesúhlasil. Podstatné pre rozhodovanie o procesnom zavinení na zastavení konania je, či žalovaný uznal nárok žalobcu z údajnej zmluvy o nájme časti nehnuteľnosti zo 4. novembra 2016, alebo tak učinil na základe skutočne uzatvorenej zmluvy o nájme časti nehnuteľnosti (z 28. novembra 2016). Iba také konanie žalovaného, ktoré by uspokojovalo žalobný nárok nielen čo do petitu, ale aj na základe žalobných skutkových dôvodov, by mohlo byť posudzované ako dávajúce príčinu na späťvzatie žaloby. Odvolací súd mal posudzovať prípadné konanie žalovaného (dovolateľ nesprávne uviedol „žalobcu“ - poznámka dovolacieho súdu) vyhovujúceho žalobcovej požiadavke s prihliadnutím nielen na žalobný petit, ale aj na žalobné tvrdenia (dôvody žaloby), voči ktorým žalovaný v priebehu celého konania namietal, a pre ktoré okresný súd žalobu zamietol.

4.6. Námietkou dovolateľa bolo tvrdenie, že odvolací súd sa nijako nezaoberal kritériom dôvodnosti žaloby. V prípade predčasne podaných žalôb je potrebné dôkladne a podrobne vyhodnocovať splnenie

predpokladov pre priznanie nároku na náhradu trov konania žalobcovi voči žalovanému z dôvodu plnenia žalovaného uskutočneného v priebehu konania. Nebolo pritom zrejmé, či žalovaný v celom rozsahu vyhovel žalobnému petitu; z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, aký objekt mal žalovaný odstrániť, pričom medzi tvrdeniami žalobcu a žalovaného boli rozpory; žalobca tvrdil, že žalovaný odstránil konštrukciu reklamného zariadenia a žalovaný tvrdil, že odstránil reklamný banner z konštrukcie reklamného zariadenia. Nemožno usudzovať, že iba zvesenie reklamnej plachty (napr. z dôvodu ukončenia reklamnej kampane) za súčasného zachovania konštrukcie reklamného zariadenia predstavovalo vyhovenie žalobnej požiadavke v zmysle žalobného petitu.

4.7. Odvolací súd sa pritom ani nezaoberal ďalšími argumentami žalovaného ohľadne jeho užívania nehnuteľnosti na základe platnej nájomnej zmluvy (ktorá sa ex lege obnovila). Komplex žalovaným uvádzaných skutočností tak preukazuje, že zo strany žalovaného nedošlo k dobrovoľnému uspokojeniu žalovaného nároku; dočasné zvesenie reklamnej plachty zo žalobcovej reklamnej konštrukcie nemôže viesť k záveru o procesnom zavinení žalovaného na zastavení konania v dôsledku späťvzatia žalobcovej predčasne podanej, nedôvodnej a súdom prvej inštancie zamietnutej žaloby.

5. Žalobca v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného ako nedôvodné odmietol. Svoju argumentáciu zhrnul do tvrdenia, že to bol práve žalovaný, ktorý zapríčinil podanie žaloby na súd a žaloba bola zo strany žalobcu podaná dôvodne. Žalobca v čase podania žaloby nemal preukázanú existenciu inej nájomnej zmluvy, a preto s ohľadom na všetky okolnosti a snahu zabrániť zákonnému obnoveniu nájomného vzťahu nemal inú možnosť, ako podanie žaloby na vypratanie na príslušný súd.

5.1. Podľa žalobcu doba nájmu ku dňu zvesenia reklamného pútača s určitosťou skončila a súčasne nemožno aplikovať postup podľa § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže žalobca opakovane vyjadril svoj nesúhlas s pokračovaním v nájomnom vzťahu podaním žaloby na súd.

5.2. Žalovaný splnil žalovanú povinnosť odstránením reklamného pútača a vyvolal tým u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia podanej žaloby. V zmysle uvedeného žalovaný nesporne zavinil zastavenie konania; dôvodnosť žaloby sa posudzuje procesne a bez ohľadu na to, aký by bol výsledok konania, keby k späťvzatiu žaloby nebolo došlo; rozhodnou skutočnosťou je to, že žalovaný splnil to, čoho sa žalobca domáhal, a že len z toho dôvodu vzal žalobca žalobu späť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade dovolateľ prípustnosť dovolania odvodil z § 420 písm. f) CSP.

11.1. Dovolateľ zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP a porušenie jeho práva na spravodlivý proces oprel o námietku nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k výroku o nároku a náhradu trov konania keď tvrdil, že odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými jeho argumentami, nezohľadnil rozpory v tvrdeniach žalobcu a žalovaného o tom, čo bolo odstránené; odvolací súd nezohľadnil obranu žalovaného proti žalobným tvrdeniam a zamietnutie žaloby okresným súdom ako predčasne podanej a napokon dovolacou námietkou bolo tvrdenie, že odvolací súd nezohľadnil kritérium dôvodnosti žaloby, ktoré musí v prípade späťvzatia žaloby skúmať.

12. Dovolací súd najskôr pristúpil k posudzovaniu námietky dovolateľa v súvislosti s porušením práva na spravodlivý súdny proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o späťvzatí žaloby vydaného za aplikácie § 370 Civilného sporového poriadku považoval dovolací súd za prípustné z dôvodu, že napadnutým rozhodnutím sa konanie pred súdmi nižších inštancií právoplatne skončilo práve zastavením konania. Rozhodnutie o zastavení konania, ako aj výrok o nároku na náhradu trov konania, má charakter uznesenia; z uvedeného dôvodu aj dovolací súd o podanom dovolaní rozhodol formou uznesenia.

13. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP (tak, ako v prípade ďalších väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/73/2017).

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

16. Zmätočnosť vada konania v zmysle § 420 písm. f) CSP znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivé súdne konanie, resp. spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“).

17. Ústava v čl. 46 ods. 1 zaručuje každému možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a neustrannom súde (prípadne u iného orgánu). Podmienkou však je, že sa tak musí stať „stanoveným postupom“. Stanoveným postupom teda sú (v ich samotnom základe) i pravidlá vymedzujúce možnú zmenu právneho posúdenia veci odvolacím súdom, oproti posúdeniu súdom prvej inštancie.

18. K otázke náhrady trov konania dovolací súd uvádza, že v sporovom konaní sa pri náhrade trov konania uplatňuje zásada úspechu, v zmysle ktorej súd prizná náhradu trov konania strane, ktorá mala vo veci úspech, a to voči neúspešnej strane. Civilný sporový poriadok dopĺňa zásadu úspechu aj o zásadu procesnej zodpovednosti za zavinenie vyjadrenú v ustanovení § 256 CSP, v zmysle ktorého, ak strana procesne zavini zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

18.1. Z účinnosti Občianskeho súdneho poriadku uvedenú zásadu (procesnej zodpovednosti za zavinenie) vysvetlil ústavný súd v uznesení z 10. septembra 2009 sp. zn. I. ÚS 196/2009, keď uviedol, že „Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Pri zastavení konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zavinil. Kritérium procesného zavinenia je potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Ak nie je preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý sa celkom, či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky, potom nie je dosť dobre možné nachádzať súvislosť, a teda ani procesné zavinenie medzi jeho správaním vo vzťahu k žalobnej požiadavke (petitu). Inými slovami, použitý termín „zavinenie“ nemožno interpretovať - čo zodpovedá aj ustálenej judikatúre - v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie účastníka konania (teda aj jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzatí návrhu).“ Na uvedené nadviazal najvyšší súd v uznesení zo 14. septembra 2011 sp. zn. 7MCdo/4/2010, podľa záverov ktorého „vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. K zastaveniu konania môže dôjsť z rôznych procesných dôvodov (napríklad pre nezaplatenie súdneho poplatku, pre nedostatok podmienok konania, z dôvodu späťvzatia návrhu alebo žaloby a pod.). Pri zastavení sporového konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zavinil. Kritérium procesného zavinenia je potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Ak nie je preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý sa celkom, či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky, potom nie je dosť dobre možné nachádzať súvislosť, a teda ani procesné zavinenie medzi jeho správaním vo vzťahu k žalobnej požiadavke (petitu); v takomto prípade nesie zodpovednosť na zastavení konania žalobca v dôsledku príčinnej súvislosti, ktorou je správanie účastníka konania, teda jeho prejav vôle

spočívajúci v späťvzatí návrhu, čo zodpovedá aj ustálenej judikatúre.“

18.2. Posudzujúc zásadu zavinenia za zastavenie konania za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, jeho § 146 ods. 2, ústavný súd v uznesení z 8. februára 2017 sp. zn. I. ÚS 629/2016 uzavrel, že „z ustanovenia § 146 ods. 2 OSP vyplývalo, že ak bol pre správanie žalovaného vzatý návrh späť a ten bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania žalovaný. Z uvedeného pravidla vyplývali tri predpoklady priznania náhrady trov konania žalobcovi, a to späťvzatie žaloby žalobcom, správanie žalovaného a dôvodnosť žaloby.“ Na uvedený záver nadviazal ústavný súd aj v neskoršom náleze zo 4. júla 2017 sp. zn. III. ÚS 678/2016.

18.3. Ústavný súd v náleze z 27. apríla 2021 sp. zn. IV. ÚS 480/2018 vo vzťahu k novej úprave trov konania v Civilnom sporovom poriadku konštatoval, že „§ 256 ods. 1 CSP je z obsahového hľadiska v podstate zhodný so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu nezohľadniť ustálenú judikatúru, aj na aktuálny právny stav. Takýto postup ústavný súd preferuje najmä z dôvodu požiadavky na predvídateľnosť súdnych rozhodnutí ako atribútu právnej istoty typickej pre právny štát. V zmysle predmetnej judikatúry platí, že späťvzatím žaloby žalobca zaviní zastavenie konania, no ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia dôvodne podaného návrhu pre správanie žalovaného, možno uložiť pre zmenu žalovanému povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania.“ Ústavný súd dodal, že „v súlade s doterajšou judikatúrou by v situácii, keď žalobca berie žalobu späť, pretože mu žalovaný poskytol požadované plnenie, malo byť o trovách konania rozhodované bez toho, aby bolo potrebné skúmať materiálnu opodstatnenosť žaloby (či pohľadávka vôbec existovala). Dôvodnosť žaloby súd nemá skúmať z hľadiska hmotnoprávneho, ale iba procesného. Za dôvodný je pritom považovaný taký návrh, ktorý bol vzatý späť preto, že žalovaný svojím konaním žalobcu uspokojil bez ohľadu na to, či tvrdené právo žalobcovi skutočne svedčilo. Takéto chápanie je však do určitej miery v rozpore so skutočnosťou, že judikatúra súčasne vychádza z dvoch rôznych podmienok pre vyvodzovanie povinnosti žalovaného hradiť trovy konania vzniknuté žalobcovi: (a) späťvzatie žaloby pre správanie žalovaného a (b) dôvodnosť žaloby. Ak je daná dôvodnosť žaloby, všade tam, kde je procesný nárok zo strany žalovaného uspokojený, splývajú tieto podmienky do jedinej a pojem dôvodnosti žaloby nemá žiadny samostatný obsah.“

18.4. Najvyšší súd v uznesení z 26. októbra 2023 sp. zn. 6Cdo/85/2023 konštatoval, že „kritérium procesného zavinenia sa posudzuje z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, že konanie bolo zastavené. Termín „zavinenia“ nemožno interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu k príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je prejav vôle spočívajúci v späťvzatí žaloby.“ Obdobný záver prijal najvyšší súd aj v uznesení zo 4. decembra 2024 sp. zn. 8Cdo/12/2023 kde uviedol, že „zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu vznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Kritérium procesného zavinenia sa posudzuje z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, že konanie bolo zastavené. Pojem „zavinenie“ nemožno interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je prejav vôle spočívajúci v späťvzatí žaloby.“

18.5. Vzhľadom na uvedené dovolací súd v prejednávanej veci uzatvára, že pre posúdenie zavinenia za zastavenie konania je rozhodujúca skutočnosť, pre ktorú došlo k späťvzatiu žaloby, a teda, či žalobca zobral žalobu v dôsledku konania alebo určitého správania žalovaného späť. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedenú argumentáciu vyplývajúcu z rozhodnutí vyšších súdnych autorít zdôrazňuje, že zavinenie za zastavenie konania sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska; inak (v prípade posúdenia veci podľa hmotného práca) by išlo o nepripustné posudzovanie uplatneného nároku vo veci samej (pri rozhodovaní o trovách zastaveného konania).

18.6. Otázkou, či v prejednávanom prípade bola žaloba podaná dôvodne, bolo nevyhnuté zodpovedať len vo vzťahu výsledku (konania) žalovaného k požiadavkám žalobcu; relevantnou bola skutočnosť, či sa

žalobca podanou žalobou domohol uplatneného nároku, nie či by bol v konaní vo veci samej úspešný alebo nie.

19. Žalobca ako dominus litis, disponujúci konaním a jeho predmetom odôvodnil späťvzatie žaloby odkazom na skutočnosť, že po rozhodnutí súdu prvej inštancie a po podaní odvolania následne zistil, že žalovaný odstránil konštrukciu reklamného zariadenia, ktorého odstránenie bolo predmetom konania.

19.1. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že po pripustení zmeny žaloby konal o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť odstrániť reklamný pútač z fasády domu súpisné č. XXXX, postavenom na KNC parcele č. XXXX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 380 m<sup>2</sup>, vedeného na LV č. XXXX pre k. ú. U.. Uznesenie o pripustení zmeny žaloby bolo vyhlásené na pojednávaní dňa 14. februára 2023, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu zamietol. Okresný súd uznesenie o zmene žaloby písomne vyhotovil, proti uzneseniu o pripustení zmeny žaloby nebolo prípustné odvolanie.

19.2. Posudzujúc vyššie uvedené odvolací súd uzavrel, že žalobca vzal žalobu späť v dôsledku konania žalovaného, ktorý odstránil objekt, odstránenie ktorého predstavovalo predmet sporu, v štádiu odvolacieho konania; v dôsledku uvedeného procesné zavinenie za zastavenie konania nesie žalovaný.

20. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, síce stručne, napĺňa predpoklady jeho preskúmateľnosti z hľadiska odpovede na podstatné predpoklady pre takéto rozhodnutie; je z jeho zrejme, že žalobca ako dominus litis disponoval predmetom konania tak, že žalobu zobral späť, že k späťvzatiu žaloby došlo v dôsledku konania žalovaného, ktoré nastalo po podaní žaloby (resp. p o podaní odvolania) a z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu vyplýva a j posúdenie dôvodnosti žaloby ( z procesného hľadiska) v tom, že došlo k odstráneniu objektu, ktorého odstránenie predstavovalo predmet sporu.

21. Dovolateľ namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou (uvedenou v písomnom vyjadrení k späťvzatiu žaloby) spočívajúcou v tvrdení, že žalovaný užíva nehnuteľnosti na základe platnej nájomnej zmluvy. K uvedenému dovolací súd uvádza, že otázka platnosti, či neplatnosti nájomnej zmluvy bola v spore o odstránenie reklamného pútača (o vypratanie) riešená ako predbežná otázka, ktorú okresný súd vo svojom rozsudku posúdil tak, že nájomný vzťah trvá. Uvedená otázka je ale otázkou hmotnoprávnou, súd prvej inštancie posudzoval existenciu práv a povinností strán sporu. Po späťvzati žaloby však táto otázka vo vzťahu k posudzovaniu nároku na náhradu trov (zastaveného) konania stratila svoje opodstatnenie; pri otázke, či strana zavinila zastavenie konania, možno uvažovať len z hľadiska procesného. Uvedený záver platí aj k ďalšej argumentácii dovolateľa namietajúceho, že odvolací súd nezohľadnil obranu žalovaného a ani závery, pre ktoré okresný súd žalobu ako predčasne podanú zamietol. Odpovede na tieto otázky by mali význam pre vecné rozhodnutie (posudzujúce dôvodnosť nároku uplatneného žalobou) a nie pre otázku dôvodnosti žaloby skúmanej výlučne z procesného hľadiska.

21.1. Dovolacou námietkou bolo tvrdenie, že odvolací súd nezohľadnil rozpory v tvrdeniach žalobcu a žalovaného, čo vlastne bolo odstránené (konštrukcia reklamného zariadenia, resp. reklamný banner) a nezohľadnil tak kritérium dôvodnosti žaloby ako jeden z predpokladov pre priznanie náhrady trov konania. Dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že dôvodnosť žaloby je možné v prípade rozhodovania o trovách zastaveného konania posudzovať len z hľadiska procesného (či s a žalovaný v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky). Ak predmetom konania (po pripustení zmeny žaloby) bolo odstránenie reklamného pútača z fasády domu a reklamný pútač odstránený bol (čo žalovaný nepoprel), jeho konanie relevantným spôsobom naplnilo požiadavku žalobcu, ktorá bola vyjadrená v predmete sporu. Potom, pre posudzovanie nároku na náhradu trov konania, nie je podstatné, či žalovaný reklamný pútač odstránil v dôsledku vôle vyhovieť požiadavke žalobcu, alebo ho odstránil dobrovoľne (z akýchkoľvek dôvodov - žalovaným uvádzané skončenie reklamnej kampane). Rozhodujúci je výsledok, ktorým je, že reklamný pútač na fasáde domu nie je umiestnený. A s uvedenou otázkou sa odvolací súd, síce stručne, vysporiadal konštatovaním o tom, že žalovaný odstránil objekt, odstránenie ktorého predstavovalo predmet sporu. Opodstatnená nie je ani námietka, či došlo k odstráneniu celej konštrukcie



reklamného zariadenia alebo reklamného banneru (aj z dôvodu vymedzenia predmetu konania po pripustení zmeny žaloby); nebolo pre posúdenie dôvodnosti žaloby podstatné, či sa žalovaný v celom rozsahu zachoval podľa petitu žaloby, postačovalo, že sa podľa petitu žaloby zachoval v relevantnom rozsahu (a teda reklamný pútač /banner/ na priečeli fasády rodinného domu umiestnený nie je).

21.2. Ani otázka, ktorá z predložených nájomných zmlúv je platná, resp. otázka, či nájomný vzťah trvá (za aplikácie § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka), dopad na dôvodnosť žaloby nemá, bez ohľadu na skutočnosť, že súd prvej inštancie vec právne posúdil tak, že žaloba bola predčasne podaná a nájomný vzťah trvá. Okresný súd totiž rozhodoval vo veci samej o právach a povinnostiach strán sporu; či žalobca má právo (aj v dôsledku tvrdeného ukončenia nájomného vzťahu) požadovať od žalovaného, aby reklamný pútač z fasády rodinného domu odstránil naproti povinnosti žalovaného tento pútač odstrániť; rozhodoval o hmotnoprávnom nároku. Táto otázka ale pri zastavení konania z dôvodu späťvzatia stráca svoju relevanciu; súd posudzuje dôvodnosť žaloby len z hľadiska procesného. V konečnom dôsledku rozhodnutie okresného súdu právoplatnosť nenadobudlo a okresným súdom vyslovené závery možno vnímať iba ako právny názor a nie autoritatívne rozhodnutie vo veci (nakoľko rozsudok okresného súdu právoplatnosť nenadobudol). V konečnom dôsledku žalovanému nič nebránilo so späťvzatím žaloby nesúhlasieť, pokiaľ otázka platnosti tej-ktorej zmluvy a posúdenia, či nájomný vzťah trvá, bola pre neho podstatná.

21.3. Pokiaľ dovolateľ poukazoval na závery vyplývajúce z nálezu ústavného súdu z 27. apríla 2021 sp. zn. IV. ÚS 480/2018 dovolací súd zdôrazňuje, že vo všeobecnosti sa ústavný súd v uvedenom náleze nijako neodklonil od posudzovania dôvodnosti žaloby z hľadiska procesného. Zohľadnil však špecifikum veci, v ktorej bola podaná ústavná sťažnosť, keď došlo k zrušeniu rozhodnutia, na základe ktorého sa už plnilo; rozhodnutia dvoch súvisiacich konaní musia byť vo vzájomnej zhode a v sťažnostnej veci dochádzalo k situácii, kedy prvotné a druhotné rozhodnutie o trovách mali odlišných povinných, čo by poprelo zásadu úspechu samo osebe. O takýto prípad ale v prejednávanej veci nejde.

22. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolaním napadnuté rozhodnutie, ani procesný postup odvolacieho súdu predchádzajúci jeho vydaniu, nevykazuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; odôvodnenie uznesenia krajského súdu v napadnutom rozsahu, síce stručne ale dostatočne odpovedá na otázky, ktorých posúdenie je rozhodné pre rozhodnutie o trovách zastaveného konania; má náležitosti v zmysle § 393 CSP. Ak nedáva odpoveď pre všetky nastolené otázky vo vyjadrení žalovaného, ide o otázky, ktoré pre posúdenie veci nie sú podstatné, nakoľko sa zaoberajú otázkou, či žalobou uplatnený nárok bol (hmotnoprávne) dôvodný a odpovede na ne nijako nedávajú odpoveď na otázku dôvodnosti žaloby z procesného hľadiska.

23. Vzhľadom k vyššie uvedenej argumentácii dovolací súd považoval podané dovolanie namietajúce zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá mala spočívať v nepreskúmateľnosti uznesenia, za prípustné, nie však za dôvodné. Z uvedeného dôvodu dovolací súd dovolanie žalovaného postupom podľa § 448 CSP zamietol.

24. Pri rozhodovaní o trovách dovolacieho konania dovolací súd aplikoval § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods.1 CSP. V dovolacom konaní bol podľa zásady úspechu plne úspešný žalobca; z uvedeného dôvodu mu dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania proti neúspešnému žalovanému v rozsahu 100 %.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.